

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII : Número 2230

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 2 de desembre de 1921

UN ROSSINOL DE LA TERRA.—L'eminent tenor HIPÒLIT LÁZARO, que acaba de triomfar en el «Liceo»

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 BARCELONA

III^a Fira Oficial de Mostres

1ª INTERNACIONAL

BARCELONA 15 - 25 MARÇ 1922

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL

MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCELLO MIRET - Farmacéutico
Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA
EN TODAS PARTES

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

SWAN

SAFETY
OMPLE AUTOMATICAMENT

Diu el dit: «Posa't tranquil
i fes-te retratar d'esquena»;
i compra't una "Swan"
per a treure'l ventre de pena.

DESDE 22'50 ptas.

EN LES PRINCIPALS PAPERERIES

MABIE, TODD & Co L^{td}. -FAB^{rs} 133-135 OXFORD ST. LONDRES

AGENT G^{ra} HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

ÚLTIMES NOVETATS

en vestits, abrics, barrets, impermeables,
camiseria, gèneres de punt, etc., etc.

Mobles de totes classes

ESTUFES extens assortit

SECCIÓ ESPECIAL

de varis articles

al preu únic de 3⁶95 pessetes

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Landrú vist per un català

Les nostres Rambles semblen el «bulevard». No pas perquè fa deu dies que plou, ni per la gentada, ni per les peripatètiques, ni pels cafès i «cabarets», sinó per En Landrú i la preocupació per En Landrú. El faune tràgic, està en tots els diaris, en totes les revistes, en tots els «magazins», i en tots els fascicles editats per les nostres cases editorials, aprofitadores de l'actualitat.

Però aquest don Joan que matava dones en lloc d'homes, aquest assassí amb apariències de «gentleman», que ha fet somriure a París i al món, i dir que en el fons de la seva ànima hi havia un poeta, no té l'unanimitat de les admiracions barcelonines. La majoria segueixen dient, amb astorament: Quin home! Però existeix ja una minoria d'heterodoxes de la fama d'En Landrú, i de l'esperit d'En Landrú. La reventada, aquesta vegada, té un cert enginy, i em plau perquè sembla una reventada a la francesa, és a dir, mesurada i fina.

La reventada feta per un català, a la qual assenteixen altres catalans, consisteix en afirmar la culpabilitat d'En Landrú, i en negar la seva intel·ligència. En Landrú—diuen—va fer pels anuncis la coneixensa, particular i bíblica, de 283 dones. D'aquestes 283 dones en va matar onze, és a dir, les va quintar com se feia en la guerra carlista. Però En Landrú, que és un ase, no va inscriure en el seu carnet de notes, mes que els noms de les onze dones, assassinades. Ni una més, ni una menys: onze. Doncs bé. Totes les dones, de les 283, han estat trobades, menys les onze que figuren en el carnet. Si En Landrú hagués barrejat tres o quatre dones viventes entre mig de les inscrites en carnet, s'hauria salvat, perquè podria al·legar que així com aquestes tres o quatre havien estat trobades, les altres ho podrien ésser també.

I és que En Landrú—ja ho hem dit, recullint l'opinió d'alguns amics—és un ase. Ell matava per a fer diners. Se comp'én una mort per a obtenir la quantitat necessària per a iniciar la lluita per la vida, però En Landrú, mancat d'imaginació, mancat d'iniciatives, no va saber fer

treballar els cinc mil francs primers, i ja és sabut que els difícils són els cinc mil francs primers, i que en el fons de totes les fortunes hi han cinc mil francs inconfesables. Devegades han estat fets venent negres, devegades robant francament, devegades essent regidor, devegades matant. D'En Landrú, haurien dit «sotto voce»: Diuen que va matar una dona, abans d'ésser ric...

Precisament En Landrú, va operar durant la guerra quan els negocis corrien tant com la sang. Amb els cinc mil francs primers, En Landrú, ni va fer d'intermediari, ni comprà mongetes, ni sabates, ni panyos, ni conserves. Tenia diners i tenia dones a la seva disposició per a fer rotllar els negocis, i els diners se'ls gastava, i a les dones les assassinava, en lloc de fer-les servir. No va saber fer diners, ni preveure la fallida de la indústria crematòria de Gambais.

Decididament, En Landrú és un pobre home, que no pot ésser admirat per cap català.

PARADOX

El llaç d'unió

Uns joves nacionalistes, tan joves que a desgrat de les lliçons de la realitat serveixen encara el foc del romanticisme, han donat en la idea de demanar a l'Ajuntament que bategi un carrer de la ciutat amb el nom de l'alcalde de Cork.

Per tal de donar eficàcia pràctica al projecte, cursaren a l'Alcaldia la corresponent sol·licitud. La iniciativa, recomanable des de tots els punts de vista, honora als joves nacionalistes, autors directes o indirectes, de la pensada. De l'aconteixement, se'n feu ressó la Premsa. Lo proposat pels joves nacionalistes, havia d'ésser tractat en l'avant darrera sessió.

Les circumstàncies volgueren, però, que la sol·licitud de referència sigués ajornada. Esdeveniments d'altra mena privaven als regidors d'ocupar-se de la demanda suscita, distraient l'estona que havia d'esmerçar-se en la discussió del projecte, en baralles i xafarderies de veïnat, tal com des de temps immemorial vé succeïnt al Consistori.

El baró de Viver, que hem dit és per la majoria regionalista una mena de mal grà, s'entossudí en voler parlar de la proposició per ell presentada temps enrera, i que consisteix en declarar al senyor Martínez Anido fill adoptiu de Barcelona. Bastà l'anunci del propòsit, perquè es convertís el saló de sessions en un safareix. Perquè

els regidors es dirigissin un cabàs de fàstics. Perquè la sessió, que transcorria normalment, acabés com el Rosari de l'Aurora. No cal dir que no hi hagué manera de parlar de la sol·licitud dels joves nacionalistes, que havent assistit molts d'ells a la sessió, es vegeren precisats a retirar-se amb la cua entre cames.

Segurament, es parlarà de l'assumpte en una reunió vinenta. Per a allavors, si el senyor baró de Viver es digna fer bondat, esbalotaran el galliner els senyors Carrasco i Vinaixa, els dos pols polítics de la Casa Gran, que com a bons germans, es troben ara en viatge de plaer a París, a costelles com sempre de la Pubilla.

I que vagin dient dels odís polítics!

JUST

L'expansió d'En Romanones

De tot lo del diumenge, En Romanones va ésser lo més buscat i lo més admirat. El Parc de Montjuic se fonia sota la pluja, i els edificis començats semblaven runes. En García Prieto esdevenia més insignificant. Els altres parlamentaris, semblaven anuncis. Però En Romanones amb un impermeable vermellenc, de mariner i amb un barret atrotinat, semblant un Weyler civil, atreia a tothom. Qui li parlava, qui el saludava, qui el fotografava; qui, com En Puig i Cadafalch li col·locava una llaua tècnica sobre la futura exposició.

El comte de Romanones ho escoltava tot, assentia a tot i se deixava retratar mansament. Al sortir de les oficines, on En Puig no parà mai de xerrar, digué:

- Així vostès van a fer una cosa gran, molt gran.
- Sí, senyor—respongué.
- Així—respongué el gran tacany—gastin, gastin...

EL VENEDOR SINCER

—No sé què ho fa. D'ençà que dic la veritat, que vaig perdent tota la parròquia

El cop d'ull

Els parlamentaris i periodistes madrilenys no deixaren mai els seus automòbils durant la visita a Montjuic. No's veia res a través dels vidres entelats per la pluja. Però, cap allà a la una, la pluja minvà i sortí la comitiva a fer un vol pel parc. Darrera dels jardins, se veien els camps encara sense urbanitzar.

En Romanones esguarda les rajoles, les plantes, les pèrgoles, els brolladors, però vagament. Els ulls se li anaven vers aquells camps, a la vora de l'Exposició, esperant els nous edificis.

—Aqueixos camps—pregunta—que han pujat molt de valor?

Pel camí

A l'hora d'ésser al tren especial, els parlamentaris decidiren posar una animació en aquelles hores que anaven a passar tancats. Un d'ells demanà al vagó-restaurant una baralla, i s'inicià un tresillet entre En Romanones, En García Prieto, En Rodés i un altre.

A l'ésser per terres de Guadalajara, feude d'En Romanones, aquest pregà als seus companys, que deixessin de jugar una estona. Els podien veure i En Romanones no volia ensenyar les cartes als seus súbdits.

Cap a Saragossa se feu fosc, i va ésser sospesa la partida. En Rodés havia guanyat.

S'apugen les subsistències; una col, que segons En Pol, de *La Veu*, costava abans deu cèntims, val avui dos rals; ens queixem a tot hora de no poguer menjar, i no obstant, vivim en plena febre banquetista.

Fa por, el nombre de banquets que d'un cap d'any a l'altre, es celebren.

Banquets per tot. Per lo més gran i per lo més substancial. Per les alegries, per les desgràcies. Per les commemoracions, pels aniversaris, per les joies, per les penes...

La major part dels ciutadans que solucionen els afers públics i particulars al voltant d'una taula ben guarnida, sol·liciten la cooperació de la Premsa. Volen menjar, i que la gent ho sàpiga. Sense el periodista, sembla que no hi ha festa completa.

El mal, pels desgraciats companys obligats a concórrer als banquets, està en els discursos, dels que s'abusa encara més que del menjar.

Si el meu vot valgués, proposaria que els discursos, en comptes d'engegar-se en arribar als postres, es diguessin al posar-se a taula. Ja veurien com aleshores serien els comensals, els que obliguessin a l'orador a comprimir-se.

He parlat incidentalment dels periodistes, que donat el feix de diaris que surten a Barcelona, depassen en nombre, la població civil.

Per si no siguessin prous, proposava un articulista

LA BENVINGUDA

—Recuerden, excelentísimos señores, aquella dita que diu: «Barcelona es buena, si la bolsa suena».

l'altre dia, la creació d'un nou diari, que's digués *Oficial de la noche*.

—Aquest seria el que manqués!

Per més que vista la facilitat amb que es llencen al carrer, han de pensar que res hi ha a Barcelona, que sigui tant fàcil com la fundació i consegüent publicació d'un diari.

Fins ara, disposaven els *amateurs* del periodisme, de l'apoi, més o menys encobert, del salvador *Comité Benèfic*.

D'avui en avant, comptaran els diaris que es creïn, amb l'ajuda dels anuncis de l'Exposició.

Amb l'afició que els organitzadors d'aquesta tenen a anunciar, i per mica que el temps hi ajudi, poden les empreses periodístiques fer-se milionàries amb poc treball.

Sense perjudici de que al temps d'embutxacar-se les pessetes, bescantin públicament, lo mateix que ajuden a propagar.

X. X,

El pardal electritzat

No sabem si els pardals tenen la peixatera costums de portar-se l'amaniment, però quasi ens atrevim a certificar que el nostre pardal es portava l'oli. Perquè, això si que ho certifiquem, no hi ha hagut ni hi haurà mai ocell en tot el món volàtil, que hagi fruit lo que va fruir el nostre pardal, mercès al seu descomunal descobriment.

Es clar que pel mateix camí que va aconseguir la felicitat li va venir la dissort, i que per culpa d'això un dia va volar la seva ànima per primera volta sense l'abric del cos! Però tots ho sabem que els grans descobriments porten aparellat el perill; i, altrament, per quelcom pogué dir ell mateix «que me quiten lo bailado», en la única clàusula de llur testament.

Ningú ignora que la primera qualitat del bon descobridor és no tenir la intenció de descobrir res, i que el més sorprès de llur descobriment és ell mateix. El nostre pardal, si visqués, tindria la complacença de dir-vos que an ell li succeí exactament igual. Perquè ell ja feia temps que experimentava una sensació inconeguda cada vegada que anava a reposar de llurs fadigues de cul d'En Jaumet, damunt d'un fil conductor d'electricitat; però fins que la pardaleta llur no va queixar-se de que les galanteries conjugals eren cada vegada més assídues, no va atribuir al fluid elèctric aquella força ignorada que li omplenava de foc la sang i li torbava el cervell en una

dolça bogeria. Des d'aquell dia si que a còpia d'intro-inspecció i auto-anàlisi, va donar-se compte de la magnitud del seu descobriment. I de raonament en raonament, i a força de silogismes per ací i lògica per allà, va esbrinar que aquelles miradetes tendres i aquells piu piu insinuants de les altres pardaletes del veïnat, no eren més que l'atracció irresistible de la electricitat acumulada en les seves estades damunt del fil conductor. Quin goig el seu, i quina avarícia, però, per al seu secret!

No tenint a mà un autor clàssic, ens veiem obligats nosaltres a dir que la dissort d'un pardal electritzat, comença el mateix moment en que troba la seva sort. Perquè tan bon punt descobrí l'estímul galantejador, el nostre heroi començà a abusar d'una manera desenfundada de llurs conseqüències, i caigué de l'amor lícit i honrat a la disbauxa i a la perdició. Puix ja no foren les honestes pardaletes les úniques beneficiades del magne descobriment, sinó que cercà en altres terrenys més allunyats del goig conjugal, la satisfacció de llurs desitjos. I foren les orenetes amb ses togues monacals, i les paçarelles coquetes i bellugadisses com adolescents pervertides, i les caderneretes habillades com ballarines, i totes les altres femelles de l'entorn les que sofriren l'empait continu, i a l'ensem, el goig suprem de la possessió pel nostre pardalet. I així, com el seu heroi similar, «va recórrer tota l'escala ornitològica».

Mes l'abús porta a l'agotament, digué Sócrates; però, per damunt del reconeixement de les pròpies forces hi ha l'orgull de sostindre la fama adquirida, replica Aris-

— Que fé llagostins ben macos?
— No la puc servir. Tots són a la panxa d'En Pich.

lòtil. I aquí començaren els esforços de l'electricitat ocell per a seguir essent el conqueridor arrogant d'abans.

Malgrat trobar-se exhaurit i vell, havia de sostenir sa nomenada de pardal galant. Si hagués sigut soci del Círcol del Liceu, s'hauria tenyit les plumes...

L'aptitud d'acumular electricitat es tornava cada volta més feble, que també els acumuladors envelleixen, i cada volta eren més asídues les visites al fil conductor, fins que arribà un moment—tràgic moment!—en que fora del fil vigoritzador li era impossible estimar. Ple de amargura decidí atraure, amb engany i dissimul, llurs conquestes al fil salvador, i allí estimar-les amb equilibris de sonàmbul. Això el va perdre.

Perquè un jorn, mentre ultimava la conquesta d'una gentil cadernereta, procurant atreure-la cap al nou tàlem elèctric, i ella coqueta i melindrosa, simulava una sàvia resistència per a encendre més el desig del pobre tenori, passà una cosa horrible, esgarrifosa... En un moment que ella treia el caparró per darrera d'un pal de ferro del tramvia, piu-piuejant, ell volgué robar-li un petó, i al ensemps que allargava el cos, sense abandonar el fil conductor, una descàrrega formidable llampeguejà entre ambdós...

I caigueren, defallits, espai avall, donant-se el bec.

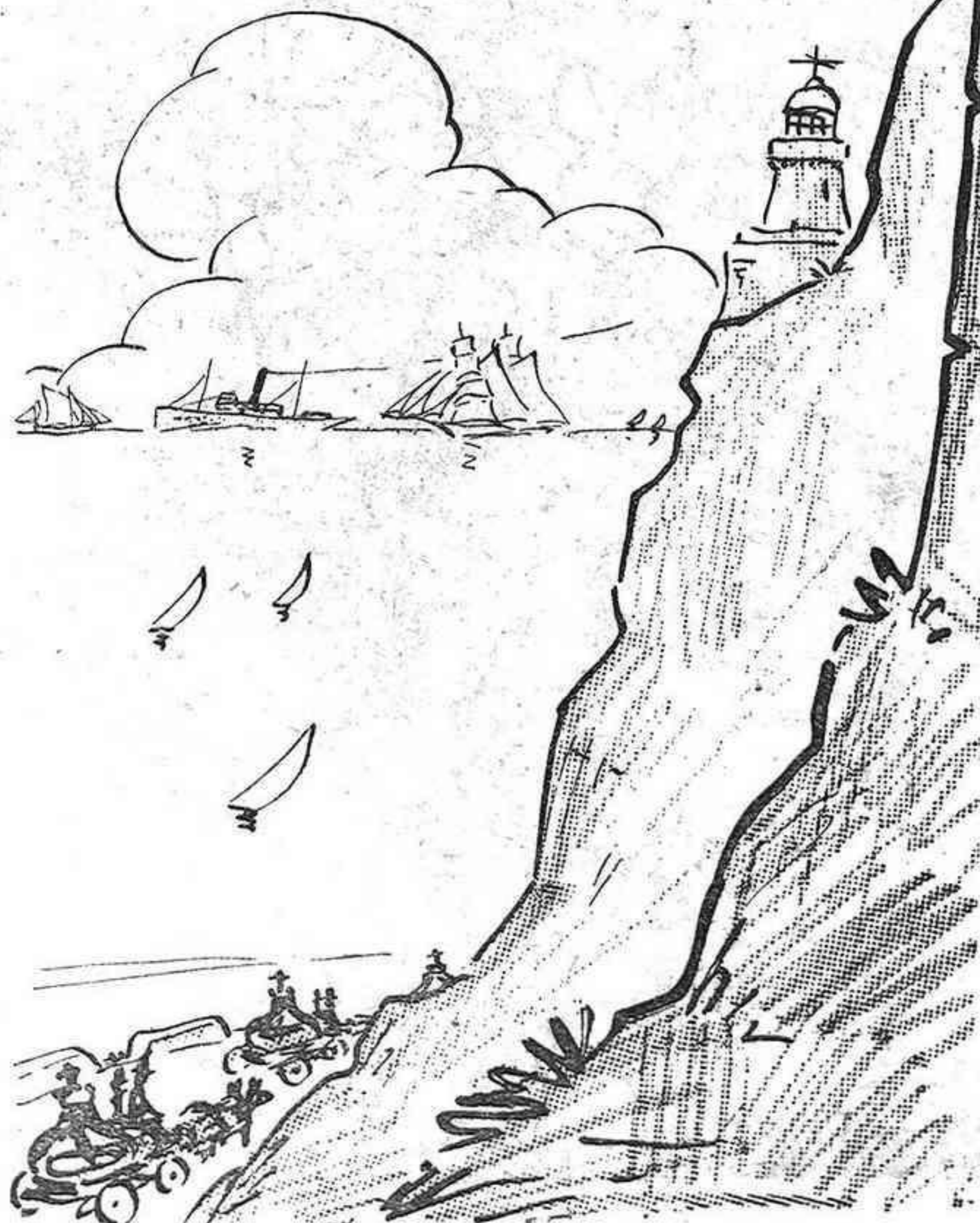
ADAM XICLET

Un marrec de pocs anys està fent una rebequeria.

Un amic, dirigint-se a la senyora de la casa:

—Però què rediantre té aquesta criatura que esvalota tant?

—Què té?... El caràcter de son pare!... Ve't aquí lo que té.

DES DE MIRAMAR

—Veu?... En aquella part de muntanya hi enterrem les persones, i en aquesta hi enterrem els diners.

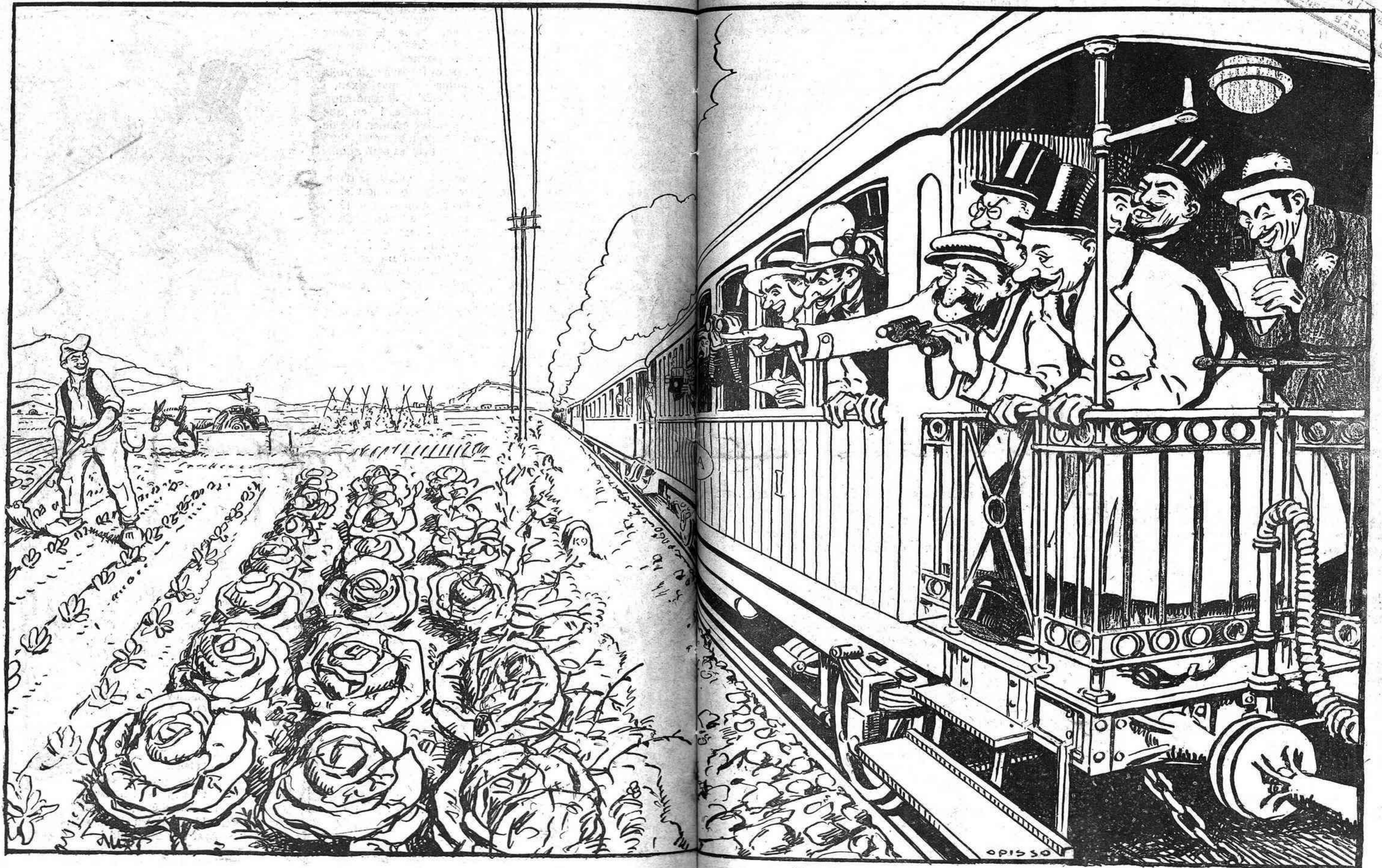
SIMPLICITÀ

Com cad'any, per la Mercè, els amos d'una Masia que viuen aquí a Ciutat, l'últim any que's feien fires i festes van convidar als masovers i a la dida.

Quan portà a taula el rostit la minyona que servia, el pollastre li caigué a terra, per sort maligna, sots la taula rodolant, i movent gran *sarracina*.

De cop, cridà el masover fent-ho sabé amb alegria: —Li tinc al peu al damunt... Agafeu-lo desseguida!

PEPET DEL CARRIL

- ¿Este es el verdadero tipo catalán?... ¡Ay mi madre!...
 - ¿Qué te crees tú eso?... ¡Pues no es tan fiero el león como lo pintan!...

ELS DOS FENOMENS

—Estem iguals, senyor Lázaro: Vostè té el do de pit? . Jo tinc el do de ventrell! ..

Floretes de Montjuic

Se convida al poble a les «festes» de Montjuic procurant dissimular que's tracta d'una «lata» en que els uns ballen les «sardanes», mentre els altres se mengen les «sardines»...

No hem anat, ni volem anar als «hermosos» jardins de l'Exposició (!) perquè si bé ens plauen les coses de la Naturalesa, no'ns agraden aquesta naturalesa de coses...

En veritat, és ben estrany que pel motiu del fang i de la pluja, els «senyors» de l'Exposició decidissin suspendre les festes de Montjuic. Tan acostumats que hi estar ells a anar pel «fang»!

Des dels nou anys que fa que dura el xèfls dels «senyors» de l'Exposició, n'hi ha alguns de morts, però encara en queden de vius...

Els negociants de l'Exposició han dat a conèixer els «planos», però mantenen ocults els «plans».

Per a propagar el negoci de l'Exposició, s'han escampat arreu anuncis de tot color menys el del rubor de la vergonya.

El millor ofici és l'oficina de l'Exposició, on no fent res, se cobren dos mil, dos mil cinc centes i tres mil pessetes mensuals!... Mira que té... però no em volem parlar dels sous...

Encara que no existeixi En Dato, quan se tracti de l'Exposició en el Parlament, no'n faltaran de «datos».

EL JARDINER

LA PETITA ANÉCDOTA

La d'avut és un curt i substancios d'èleg que firma l'enginyoset Yves Remort, en Le Ruy Blas.

Dos vells condeixebles es retroben, després d'alguns anys, en plena via pública:

—Oh!... l'amic Carlets!...

—Tu?... Quants anys sense veure'ns!

—Què tal xicot?... Com te va?...

—Em vaig casar.

—Ah!... Bon negoci!

—No massa. Em vaig casar amb una dona lletgíssima.

—Mal negoci, doncs.

—Però molt simpàtica.

—Ah, bon negoci! Així rail!

—No massa; simpàtica pels altres. Per a mi, un mal geni horrible.

—Mal negoci!

—No tant mal negoci, perquè em portà cent mil francs de dot.

—Això et degué consolar?

—No gaire, perquè m'obligà a especular amb els quartos i vaig tenir de comprar un remat de bous i vaques.

—Ah, bon negoci!

—No massa; figura't que totes les bèsties em van agafar la g'ossopeda i se'm van morir.

—Caram!... Mal negoci!...

—Bueno, per això, no tan mal negoci; perquè les pells les he adinerades molt, i de lo que n'he tret me n'he comprat una casa.

—Ah!... Es lo millor que podies fer. Bon negoci!..

—Gens de bon negoci, perquè ara la casa se m'ha incendiat i no la tenia assegurada...

—Cristol!... Si que has fet mal negoci!...

—No tan mal negoci, perquè a dins de la casa, quan s'ha cremat, hi havia la meua dona!...

—Home!... tant diràs!...

XARAU trad.

TELO ENLAIRE

LICEO

Com en la vella època dels *liceistas y cruzados*, com a darrers del segle passat i com en tots els temps, l'entusiasme popular per una veu prodigiosa, s'ha reproduït ara amb motiu de la reaparició d'aqueix fenomenal tenor català que's diu Hipòlit Lázaro.

Un ple a vessar hi hagué el dia de la primera sortida, acontereixement que era d'esperar, perquè *La Favorita*, amb tot i els seus arcaïsmes és òpera de prova per a un gran artista; i ho és principalment perquè els que ja comencen a tenir anys poden fer amb ella comparacions bo i recordant els *pinxols* de les més famoses celebritats que cantaren la partitura d'En Donnizetti.

I s'ha de confessar que l'art personalíssim de l'Hipòlit Lázaro no desmereix gens ni mica davant de cap pretèrita eminència. La seva veu és robusta i agradable; canta amb afinació i bon gust, i dóna a les frases musicals la deguda expressió, remarcant el sentiment de les melodies sense exageracions ni efectismes.

Inútil dir que fou l'heroi de la vetlla i que's vegé ovacionadíssim. Els seus companys, les senyorettes Lahowska i Zanardi i els senyors Molinari i Torres de Luna, cantaren també amb molt d'art les respectives *particellas*.

—Els wagneristes estan igualment de enhorabona. Han començat amb èxit les representacions del cicle «L'Anell dels

EL NOU «COMENDADOR»

—No passin ànsia, [que quan]hagi de fer el Tenorio, ja me la treuré.

Nibelungs». La primera obra *Or del Rhin* fou interpretada per un quadre d'artistes alemanys, grans actors i excelents cantants, entre els quals precisa senyalar a la senyora Grimm, i als senyors Wiedmann, Kuhn i Mancwarda per l'admirable tasca esmerçada. L'obra, molt ben posada i luxosament vestida.

Foren justament aplaudits tots, i molt particularment el mestre Klemperer, qui aconduí magistralment l'orquestra.

—Ahir, dijous; degué anar *Rigoletto*, cantat per En Lázaro.

ROMEA

L'admirable Crichton, de Romea, ens ha agradat molt més que el que ens donaren a conèixer en castellà al «Goya». Val a dir la veritat que en català resulta més, i que En Giménez hi fa un treball excelent, no sols afilligant amb art el tipu protagonista, sinó com a director, ja que s'endevina la seva experta mà en totes les escenes.

El diàleg ens semblà encertat, i la presentació, tant pel que toca al decorat com pel que's refereix als trajos, bona, molt bona, com no s'acostuma en aquella casa.

Ademés de don Enric, s'hi distingeixen la Baró, la Ortíz i el senyor Aymeric.

—Molt aviat, *L'auca del senyor Esteve*, d'En Rusiñol.

NOVEDADES

Acabada la temporada Fábregas-Tovar, tenim vuit dies de pel·lícules, estrenant-se'n una de sensacional: *El gabinete del doctor Caligari*.

I desseguida, el dia 9, o sia divendres vinent, debut de la companyia catalana, dirigida per En Nolla, amb una important estrena: la darrera obra del patriarca de les lletres, don Angel Guimerà, *L'alta banca*.

GOYA

Tota mena de felicitacions mereixen la senyora Xirgu i els seus soldats per haver reproduït l'obra *El dragón de fuego*, d'En Benavente, amb el «chic» i la propietat amb que ha sigut posada.

La celebrada actriu fou aplaudida molt merescudament. —Aqueixos dies s'han reposat les conegudes obres *Rosas de otoño*, *Zazá*, *L'Aigrette* i *La hija de Jorio*.

—Ah!... I demà, benefici de la senyora Xirgu amb *La Chokolaterita* (tarda) i *Marianela* (nit).

ALCAZAR ESPAÑOL

D'ençà que és regentat per la nova Empresa, aquest Music-hall ha millorat moltíssim pel que's refereix a condicions del local, que és elegant i ple de comoditats i, sobre tot, pel que toca al quadre d'artistes.

Darrerament hi ha debutat una cançonetista, la Pepeta Iris, que obté tots els dies, tarda i nit, grandioses ovacions amb el seu extens i variat repertori de cuplets alegres i picarescs.

La Pepeta Iris, una xicoteta elegant, vistosa i guapa, que canta amb gràcia, vesteix bé i es belluga amb solta,

interpreta cançonetes catalanes originals de músics i escriptors de nota, amb les quals se està fent un nom i obté èxits sincers i unànims, veritablement triomfals.

L'«Alcázar Español» ha fet una excelent adquisició amb aquesta notabilíssima artista de gènere ínfim

Pepeta Iris

FOOT-BALL

Una altra volta es tingueren de suspendre els partits del passat diumenge, per culpa de la pluja.

El Barcelona tenia que lluitar amb el Sabadell; però encara que els nostres anaren en «camión» a dita ciutat, no pogueren jugar, puix l'àrbitr digué que allò no era un camp de foot-ball sinó un camp de pastetes.

L'Europa amb l'Inter també s'ho tenien que fer, però tampoc varen poder jugar.

En resum: la mullena fou la nota «fangosa» del diumenge.

I ja que no podem parlar dels partits que's tenien de celebrar, direm quelcom dels propers:

Novament tindrem motiu de veure una lluita forta i emocionant: la del C. D. Europa i del R. S. de San Sebastián. L'equip donostiarra vé precedit d'una fama molt ferma, i per part dels nostres també estan disposats a vendre's cara la «partida». De totes maneres seran dos partits sensacionals. No hi mancaran els que tinguin un bon «paladar» futbolero.

Una altra volta els madrilenys i els catalans, o sia els

DESPILFARRADORS

—Ai, don Francisco! .. Al costat dels d'ara, vostè resulta un mirall d'austeritat i modèstia.

del Racing de Madrid i els del F. C. Barcelona, es posaran en «liza», i prometen els de la «meseta» posar en pràctica tot el seu enginy per a assolir la victòria.

Aquests quatre grans partits es jugaran els dies 8 i 11.

BOXA

El dimarts tingué lloc al «Iris» una bona vetllada.

En Pascual va «guillar» davant de la pluja... de pinyes de l'Alberich.

En Riera va fer «tocar el dos» an En Martínez, i En Willy, després d'un bon combat, va guanyar per punts.

Després d'una lluita més moguda que un tramvia entre En Gastón i l'Ubach, va endur-se'n la victòria el primer; i per últim els dos francesos Ray i Denain ens varen entretenir durant deu rounds, que foren molt aplaudits.

VISITA MULLADA

Amb motiu de la visita a les obres de l'Exposició dels parlamentaris que arribaren de Madrid, al Stadi de Montjuic s'hi tenien de celebrar unes curses; però degut al mal temps va quedar la pista feta un «barrizal».

An En Romanones i demás companeros els varen ensenyar el Stadi i varen quedar sorpresos. Un d'ells va dir:

—Esto será un criadero de ranas, ¿verdad?...

En Pich i Pon encara riu.

Es veu que estan al corrent de lo deportiu alguns «senyors».

NOLUS

LA CONQUESTA DE MADRID.—SANT ELOI

La catalanització de Madrid és cosa segura; i dir de Madrid vol dir d'Espanya. Primer l'invasió dels panells de Tot-Sants a les confiteries madrilenyes; després l'èxit sorollós d'En Vendrell cantant cançons catalanes i darre-rament l'entrada triomfal dels paisatges presentats al concurs del nostre «Real Círculo Artístico».

En veritat sembla haver arribat l'hora de la completa reivindicació de la Catalunya estricta: estem en ple desenrotllament dinàmic. Madrid tremola en veure només el paper que utilitza En Cambó per a escriure; el terrible catalanista el té encapçalat amb un rètol que diu: *El Ministre de les Finances*, com si en realitat Catalunya governés a tots els espanyols de la Cort estant.

Ja estic veient que l'Exposició de paisatges catalans assolirà un èxit espantós. Els artistes de la meseta l'esperaven aplanats, esmaperduts. No dic res, doncs, del que els hi passarà en veure les teles dels Galwey, Meifren, Matilla, Colom (que ha fet una bona volada), Gili Roig, Nogués, Mir, Pasqual, Puig Perucho i tants d'altres paisatgistes d'empenta com hi van, decidits a conquerir el públic de la capital del regne i a fer-li esquitxar la mosca.

Amb En Cambó, amo de les finances, i En Sedó del parné del Banc d'Espanya, no restarà una tela per a comprar. Paisatges al Ministeri conquerit i a la subsecretaria llur, paisatges al Banc, conquerit també; paisatges a la Lliga Regionalista madrilleña, a les cases dels ex ministres [catalans i als governs civils regits per catalans

ELS OBSEQUIOSOS

—Tomen, tomen.. Ya pueden tomar ustedes, que paga la «Pobilla»

també... Vaja, que no en restarà ni un per remei, com va passar amb els típics panellets barcelonins la diada de Tot-Sants.

Els paisatges invasors contribuiran, és clar, amb el seu ambient i la seva sentor catalanesca a la catalanització de la Vila de l'Os i de l'Areny, més que no pas un devassall de discursos parlamentaris en defensa dels drets de Catalunya a governar-se ella mateixa. Així ho ha entès el nostre Francisquet i darrera l'invasió dels panellets i les cançons populars, ha preparat la dels paisatgistes, per a demostrar que si l'Estat no ha sabut fer-se el Rif seu amb dotze anys, pels mitjans de la penetració pacífica, Catalunya amb uns quants mesos n'ha tingut prou per a dur a terme la conquesta de Madrid sense disparar un sol tret.

Quina llàstima que el doctor Robert no pugui veure el triomf de la política de la «Lliga»!

* * *

Segons diuen, Sant Eloi
quan era xic, era noi,
i un cop arribat a gran
per ses virtuts va ser Sant.
Però Sant Eloi, també
era un excelent ferré
i un acurat forjadô;
ço fa que sia patró
dels gremis de serrallers,
ferrers de tall i argenters,
i que avui en sa llaô
hi hagi gran exposició
d'artístics ferros forjats

embutits i repujats,
per mostrà el renaixement
d'un art que fou florent
a casa, quan Sant Eloi
no era més que un pobre noi
i en el qual, ans d'ésser sant
en fou un artista gran.

Que on serà l'exposició del *Greml de serrallers*?
Doncs, a les «Galerías Layetanas».

C. ARBÓ

Quin tip de ploure, diumenge passat!...

Es clar, s'havia anunciat que's celebraria *definitivament* la moixiganga de Montjuic, amb assistència dels parlamentaris forasters!..

La junta, temerosa, davant la persistència del mal temps volia aplaçar de nou els festivals, però el molt il·lustre Cambó exercint de màxim Pontífex decreta el «no ha lugar»... i la caravana de diputats presidits per En Romanones vingueren. a tomar pluja.

Davant del fracàs, En Pich s'estirava els tres o quatre pèls que té al cap.

—Mireu que estem de desgràcia!... Això és cosa de la Providència, que ens desampara.

I En Lerroux responia:

—«No, don Juan, no. El domingo pasado fué la Providencia; pero hoy ha sido la mala pata de Romanones.»

Ha sigut concedida al eminent actor català Enric Borrás la gran creu de Isabel la Catòlica.

Vagi la nostra més coral felicitació al bon amic i al gran artista.

Però ara veiem venir un conflicte, el dia que En Borrás es vegi obligat a fer el paper de *Don Juan Tenorio*.

Aleshores que diu: *¡Comendador que me pierdes!.. l'altre li pot contestar: «Bon profit te faci, que el comendador ets tu».*

Economies.

En la darrera sessió municipal va aprovar-se una partida de gastos corresponents al viatge, d'aquí a Girona, d'un regidor que va assistir als Jocs Florals de la històrica ciutat en representació del nostre Ajuntament.

Saben quan puja la partida?... 172 pessetes i mitja.

Devia anar-hi en automòbil, perquè les «primeres» no costen tant.

Si hagués anat en carril, en tenia pel viatge i per un àpet de cervells de canari.

En Vinaixa i En Carrasco, il·lustres regidors del Ajuntament de Barcelona, acaben de verificar un viatge aeri de bastanta importància.

Han anat en biplà des de París fins a Brusselles.

Oh, i que amb el gran pes del valencianet, si es descuiden, tenen «pana».

I és clar, tots dos renegaven com boques d'infern:

—Màl *vinaixa* l'ambició de les altures!—deia l'un.

—Carrasco con els presumits!... Es millor achecar-se con la bomba!—responia l'altre.

Ves que de què Barcelona s'ha vist en el perill de perdre dos dels seus més fermes puntals.

Per dugues vegades s'han vist sospeses a causa del temporal d'aigües, les festes atlètiques del Parc de Montjuic.

Aquest darrer diumenge, sobre tot, diu que'l famós «Festadi Català» estava convertit en una piscina.

A la tercera, va la vençuda.

Es qüestió de que els atletes vagin a Montjuic amb taparabos.

I a manca de carabaces, de bracet dels senyors Comissaris de l'Exposició.

Llegim:

«El domingo último, por la tarde, un individuo situóse en el Llano de la Boquería, pretendiendo comprar el para-güas a cuantas personas transitaban...»

Devia ésser En Gual?

No. Devia ésser En Pich.

De segur; perquè el que *estrenava*, aquell dia, era En Pich i no En Gual.

A tots aquells ciutadans barcelonins que sembla que estiguin conformes amb la disbaixa exposicionista, i amb les despeses de milions per moixigangues a Montjuic, els reco-

manem la lectura de notícies com la següent i de les quals en van plens els nostres diaris:

«Este año en los barrios bajos la indigencia ha ido creciendo hasta llegar a extremos realmente tristísimos.

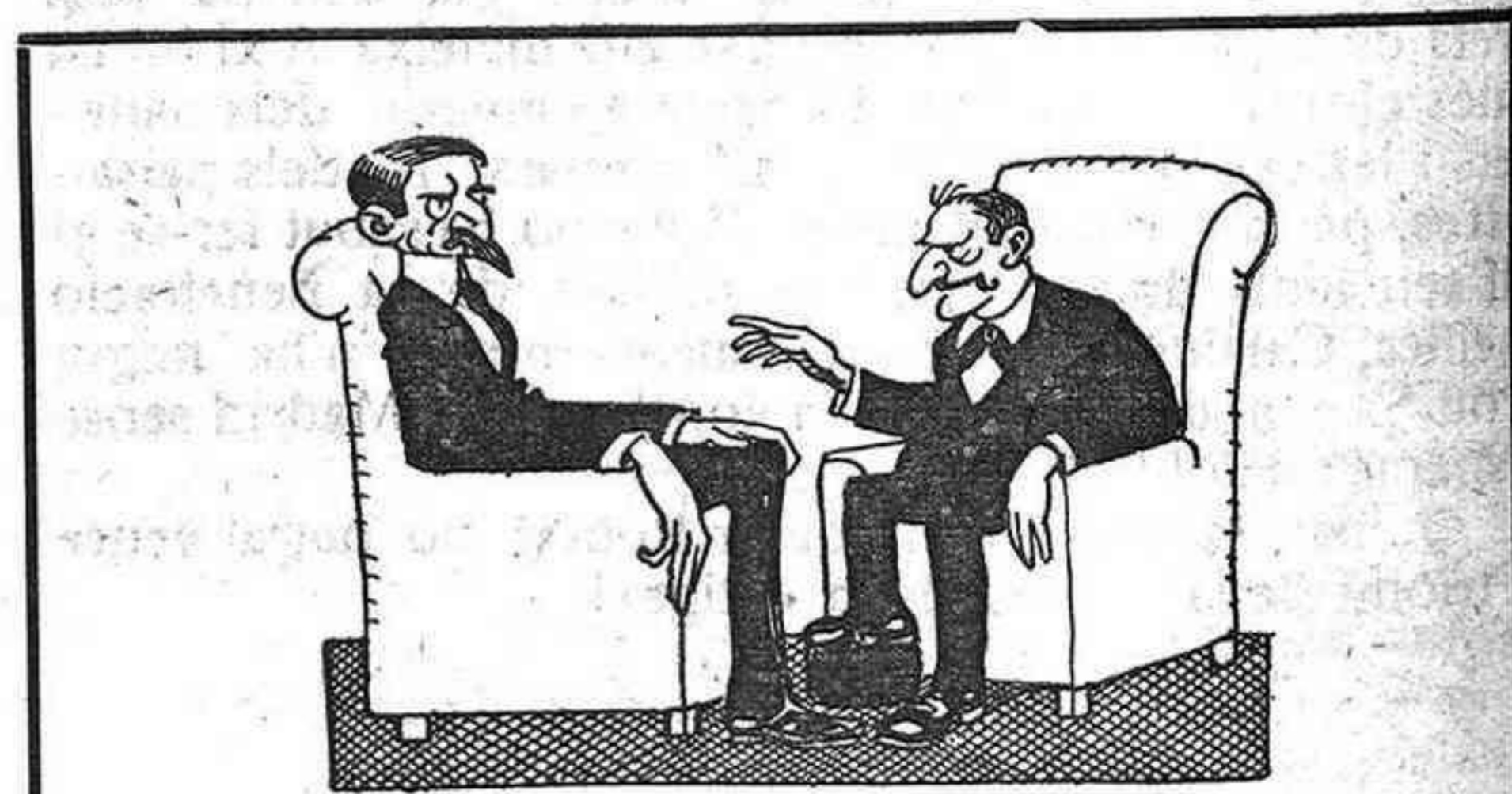
»El clero de la parroquia de Santa Mònica, testigo cotidiano de los sufrimientos de algunos de los vecinos de sus calles, por la falta casi completa de los abrigos más indispensables para la honestidad y la defensa del frío, ha tomado el acuerdo de dirigirse a las clases acomodadas de esta ciudad, rogándoles el envío de cualquier pieza de vestir o de cama, aunque sea en mal estado, a la casa rectoral, calle Portal de Santa Madrona, núm. 4, 2.º, 2.ª»

Contestin els *faroleros* que fan el joc dels polítics interessats en llençar seixanta milions més per la finestra de la futura Exposició:

¿Está el horno para bollos?

RESPOSTES PAGADES

P. I.: Moltes mercès, gentil artista; i bona sort.—Angel Leta: Massa terrorífica; no ens té utilitat.—V. Rafart Marí: Entren en cartera.—Aguileta: Entesos, sí, senyor.—A. F. B.: Passà a *La Campana*.—Cucut: Conformes. Sempre és preferible això que donar-se a mals vicis.—Santiago Sirera Gavaldá: Els cants guerrers espanyolistes no fan per a nosaltres.—Ll. Vives P.: Comença bé, però, al allargar-se, perd l'interès i acaba amb poca punta. I ho sentim molt, però els originals no es retornen en cap cas.—R. Farriols: Els versos que ens envia no tenen aquella espontaneïtat desitjada.—Ferèstec: Rebut i tantes gràcies.—P. C. S.: Massa diluït, tot això, que per altra part té una escassa originalitat de fons.—P. Arenas: Si hi ha espai, anirà al Almanac de *La Campana*.—Ovidi Escaler: En els seus versos, tendres, ingenus, no hi ha sinó molt bones intencions.—Josep Cervelló: Sencillament, és que no ens convé, que no ens té utilitat.—A. Sanchis: S'agraeix l'envio; mirarem de complaure'l. Fotser vagi a l'Almanac de *La Campana*.—Frederic Sala: Potser n'aprofitarem, de dugues, una.—Pere Planas: Bona sort, per aqueixes terres ingrates. Llàstima de cuplet, que és molt defectuós.

En Romanones.—Desenganyi's, si a tota Espanya es gastessin LAMPARES "Z", l'emprèstít de vostè hauria estat innecessari.

EDEN CONCERT

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

Gran éxit de la cèlebre

NITTA JO

COMTE DEL ASSALT, 12

TELÉFON NÚM 3332 A.

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

Dia 15 de desembre es posarà a la venda

Almanac

DE

L'Esquella de la Torratxa

per a l'any 1922

L'ALMANAC té el format de llibre en 8.", escrit i dibuixat
per lo bo i millor de la terra

Coberta en colors

Les quatre estacions en colors

Un tom d'unes 200 planes

Pessetes 1'50

AVÍS: Els corresponsals que no tinguin la demanda feta, que la facin tot seguit si volen
tenir l'ALMANAC tan prompte surti.

DIETARIOS - BLOCS

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE - ENCICLOPEDIA de la vida práctica para 1922

Todo comprador de EL AÑO EN LA MANO tiene participación al billete entero

Número 36.219 de la

LOTERIA DE NAVIDAD

El precio de EL AÑO EN LA MANO es de Pesetas 1'50 en rústica - Pesetas 2 encuadernado

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig
al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet,
además 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LES POSTRES

—Són molt obsequiosos, aquests senyors de l'Exposició.
—Sí; després d'atipar-nos de bons talls, encara ens donen *peixet*.